

Lipník nad Bečvou

Kraj: Olomoucký

Správní obvod: Lipník nad Bečvou

Nadmořská výška: 233 m n. m.

Počet obyvatel: 8 046

Adresa URL: www.mesto-lipnik.cz

Okres: Přerov

GPS souřadnice: 49.526732N, 17.586643E

První pís. zmínka: 1238 (780 let)

PSČ: 751 31

Historie obce Lipník nad Bečvou

V minulosti tudy procházela důležitá obchodní cesta zvaná Jantarová stezka. O nejstarším období se nezachovaly písemné zprávy. První písemná zmínka o Lipníku, tehdy ještě osadě, pochází z roku 1238, samotné město je ale nepochybně starší. Z tohoto roku totiž pochází listina, na které jako jeden ze svědků figuruje Valter, farář z Lipníka.

Někdy mezi léty 1256 a 1266 vzniklo z části zeměpanského území nové dominium s hradem Drahotuš nedaleko obce Podhoří a hospodářským centrem – Lipníkem. Majitelem se stal Bohuš z Drahotuš, významný dvořan krále Přemysla Otakara II., který zřejmě toto území dostal jako výsluhu za vzorné služby králi.

Listina z roku 1349, potvrzená pečetěmi Jana z Kravař a města Lipníka, už dokládá existenci bohatého a stabilizovaného města, které mělo svou vlastní pečeť. V roce 1378 udělil Lacek z Kravař a jeho syn Jan z Kravař městu privilegia, která umožnila další hospodářský rozkvět města. Jednalo se zejména o udělení odúmrť, osvobození od roboty a darování pozemků.

V letech 1447–1467 vlastnili helfštýnské panství páni ze Sovince. V této době již měl Lipník právo várečné, právo na šenk vína a dva výroční trhy. Od roku 1467 jsou majiteli města Kostkové z Postupic. Největší rozkvět zažil Lipník od poslední čtvrtiny 15. století, kdy se stal součástí rozsáhlých pernštejských statků a v 16. století. Roku 1475, který je významným mezníkem v dějinách města, koupil totiž panství Vilém z Pernštejna. Tento takřka renesanční velmož vybudoval na střední Moravě rozsáhlé dominium zahrnující panství Hranice, Drahotuše, Lipník, Veselíčko, Buk, Přerov, Tovačov, Plumlov a Prostějov a stal se nejbohatším a nejvýznamnějším šlechticem českých zemí té doby. Bylo zde mnoho cechů - zámečnický, obuvnický, krejčovský, tkalcovský, pekařský, hrnčířský. V té době bylo také výrazně zesíleno městské opevnění.

V držení rodu, zejména za Viléma a Jana z Pernštejna, procházel Lipník obdobím hospodářské konjunktury, která trvala prakticky až do počátku 17. století a nebyla zastavena ani pohromami, jako byl mor v letech 1568 a 1584, požár v roce 1569 a povodeň roku 1593. Helfštejské panství vlastnili Pernštejnové až do roku 1553, kdy jej tehdejší majitel Vratislav z Pernštejna prodal Půtovi z Ludanic.

Roku 1580 přešlo panství sňatkem Kateřiny z Ludanic a Petra Voka do vlastnictví Rožmberků. Ve druhé polovině 16. století se vnější tvář prosperujícího a po náboženské stránce velmi pestrého města měnila v renesančním slohu. Roku 1590 začalo formování pozoruhodného areálu na předměstí jižně od Osecké ulice.

Za Bruntálských došlo k zásadní změně ve stávajícím charakteru města, které se z dosavadního ekonomického střediska panství změnilo na sídelní město vrchnosti. Roku 1596 bylo vykoupeno několik

usedlostí východně od nového bratrského sboru a do roku 1609 zde byl postaven renesanční zámek. Roku 1610 pak u zámku navázala výstavba luteránského kostela. Na okraji Lipníku tak vznikl pozoruhodný areál zámku, obklopený z obou stran kostely různých církví.

Jiří Bruntálský z Vrbna, syn Hynka staršího Bruntálského, se účastnil stavovského povstání. Po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 byl uvězněn a ve vězení zemřel. Panství získal v r. 1622 jako konfiskát kardinál František Dietrichštejn. Kardinál zapojil své panství do tzv. fideikomisu (rodinný nezczitelný majetek), která zanikla roku 1858 vymřením rodu po meči. Kardinál Dietrichštejn povolal do Lipníka piaristy, kteří sem přišli v roce 1634 a nastěhovali se do prostor domu Jednoty bratrské. Postupně byla tato kolej přestavována, naposledy v letech 1740–1741. Bratrský sbor byl piaristy přestavěn podle projektu vídeňského císařského architekta Giovanniho Pietro Tencally v letech 1682–1687 na kostel sv. Františka Serafinského. Piaristé město opustili v roce 1884.

Město bylo do začátku třicetileté války bohaté a prosperující. Svědčí o tom např. nákup dvorů od Petra Voka z Rožmberka v Oseku a Tučíně. Roku 1593 je doložen most přes řeku Bečvu. Zdá se, že ani velký požár města roku 1613 rozvoj stavební činnosti neochromil, spíše naopak. Třicetiletá válka však znamenala pro město katastrofu. Plná třetina domů byla zničena, město bylo politicky i ekonomicky ochromeno a navíc již roku 1623–1624 bylo z velké části zdecimováno morem.

V 18. století již v Lipníku k větším stavebním akcím nedocházelo. Ke stagnaci města přispěla i další morová rána v roce 1714–1715. Přírůstek domů na předměstích začal až v poslední třetině 18. století. Podpořila jej stavba císařské silnice z Olomouce na Nový Jičín a Těšín v letech 1782–1787. Přelom ve vývoji Lipníku představovala 40. léta 19. století. Již roku 1840 byly na příkaz krajského úřadu zbořeny městské brány a některé bašty, císařská silnice byla přeložena.

Nejdůležitější změnou však byla stavba Severní dráhy, která roku 1842 dospěla z Vídně a Přerova do Lipníku, který pak plných pět let zůstal koncovou stanicí a současně jedním z největších překladišť zboží v rakouské monarchii. Toto překladiště na sebe navázalo nebývalý rozvoj řemesel, povoznictví a zejména velké trhy. Také se zde konaly velké trhy na dřevo, obilí a na vlnu. Přestože od roku 1847 byl již Lipník jen nevýznamnou zastávkou na prodloužené trati do Nového Bohumína, obchodní význam města ani pak příliš nepoklesl. Slavné dobytčí trhy zanikly až počátkem 70. let 19. století.

Rozsáhlejší přestavbu vnitřního města ve stylu klasicismu vyvolal velký požár v roce 1858, který zničil 73 domů. Obraz historického jádra ochuzovalo zazdívání podloubí, strhávání renesančních a barokních štítů a následné historizující přestavby.

Panství Lipník n. B. po roce 1858 získala jedna ze tří dědiček Dietrichštejnů, Gabriela Hatzfeld-Wildenburg a poté její dcera Antoinetta, hraběnka z Althannů. Althannům byl majetek zabaven po II. světové válce.

V 19. století se ve městě začíná rozvíjet průmysl a jeho rozvoj pokračuje i ve 20. století.

